

Türkiye ve Dünya Ekonomi Gündemi (4 - 10 Eylül)

Türkiye

- Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) Ağustos'ta beklentilerin üzerinde aylık bazda %9.09 (Piyasa beklentisi: %7.08) arttı. Yıllık bazda ise TÜFE Temmuz'daki %47.83'ten Ağustos'ta %58.94'e yükseldi. Çekirdek enflasyon yıllık bazda %64.85'e, Yi-ÜFE %49.41'e yükseldi.
- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) eksik belge ya da bağımsız denetim beyanı ile ilgili usulsüzlükleri gideren şirketlerin kredi kısıtlamasının kaldırılmasına karar verdi.
- TÜFE bazlı reel efektif döviz kuru dört aylık düşüşün ardından Ağustos'ta 52.5'e yükseldi.
- TCMB tarafından yayımlanan aylık fiyat gelişmeleri raporunda, vergi ve yönetilen fiyatlarda yapılan artışların sarkan etkileri ile TL'deki değer kaybı ve ücret artışlarının gecikmeli etkileri sonucu ana harcama gruplarının tamamında yükseliş kaydedildiği belirtildi. Ayrıca çekirdek enflasyon göstergelerinin Ağustos ayında mevsimsellikten arındırılmış bazda da yüksek seviyelerini koruduğu ifade edildi.
- 2024-2026 dönemini kapsayan Orta Vadeli Program (OVP) açıklandı.
- Hazine nakit dengesi Ağustos'ta 61.9 milyar TL fazla verdi, faiz dışı fazla 140.7 milyar TL oldu.
- Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch, Türkiye'nin "B" olan kredi notunu teyit etti, görünümünü "Negatif"ten "Durağan"a yükseltti.
- Kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, seçim sonrası değişen ekonomi politikasının kredi notu açısından net bir şekilde olumlu olduğunu ancak hala önemli belirsizlikler olduğunu açıkladı.

ABD

- Fed Bej Kitap raporunda Temmuz ve Ağustos aylarında ekonomik büyümenin "ılımlı" olduğunu ve ülke genelinde istihdam artışının yavaşladığını bildirdi.
- İşsizlik maaşı başvuruları 2 Eylül ile biten haftada 234 bin olan beklentilerin altında 216 bin oldu ve son 7 ayın en düşük seviyesinde gerçekleşti.

Avrupa

- Euro Bölgesi ekonomisi ikinci çeyrekte nihai verilere göre beklentilerin altında bir önceki çeyreğe göre %0.1, yıllık bazda %0.5 büyüdü.
- Avrupa Merkez Bankası (AMB) Başkanı Lagarde, sadece enflasyonu düşürmek için kararlı adımlar atmak değil, aynı zamanda orta vadeli enflasyon beklentilerinin süreç boyunca sabit kalmasını sağlamak için etkili bir şekilde iletişim kurmanın çok önemli olduğunu söyledi.
- İngiltere Merkez Bankası (BoE) Başkanı Andrew Bailey, ülkede enflasyonun bu yılın sonunda önemli ölçüde düşmesinin beklendiğini, daha önceki dönemlerde bankanın para politikası istikametinde faiz artışı adımlarına ihtiyacı olduğunu açık bir şekilde görüldüğünü ancak artık bu durumda olunmadığını söyledi.

Asya

- Japonya ekonomisi ikinci çeyrekte %5.5 olan beklentilerin altında yıllıklandırılmış bazda %4.8 büyüdü.
- Dolar/yen kurunun son ayların en yüksek seviyelerine yükselmesinin ardından Japonya Maliye Bakanı Yardımcısı Masato Kanda "kurda spekülasyon hareketlere karşı gerekirse harekete geçebileceklerini" söyledi.
- Japonya Merkez Bankası Başkanı Kazuo Ueda, merkez bankasının %2'lik enflasyon hedefine ulaşılması durumunda negatif faiz oranı politikasına son verilebileceğini söyledi.
- Yuan'ın dolar karşısında son ayların dip seviyesine gerilemesinin ardından Çin Merkez Bankası, referans kur üzerinden müdahale ederek 7,1969 ile yuan lehine güçlü bir dolar/yuan referans oranı belirledi.
- Çin'in ihracatı Ağustos'ta yıllık bazda %8.8, ithalatı %7.3 azaldı. Böylece Çin'in dış ticaret fazlası Ağustos'ta beklentilerin altında 68.4 milyar dolar oldu.

Diğer

- Avustralya ekonomisi ikinci çeyrekte yıllık bazda beklentilerin üzerinde %2.1 büyüdü.
- Kanada Merkez Bankası, politika faizini beklentilere paralel 22 yılın en yüksek seviyesi olan %5'te sabit bıraktı.

Ayrıntılar...

Yurt içi

2024 – 2026 Orta Vadeli Program Açıklandı.

OVP'nin dört temel amacı afet yaralarının sarılması ve afet risklerinin azaltılması, makroekonomik ve finansal istikrarın sağlanması, enflasyonun tek haneye düşürülmesi, yatırım, istihdam, üretim ve ihracat perspektifinde büyüme ve istihdamın devam ettirilmesi ve sosyal adalet ve refahın güçlendirilmesi olarak açıklandı.

	2022*	2023 (T)	2024 (P)	2025 (P)	2026 (P)
GSYH (milyar TL, cari fiyatlarla)	15,012	25,483	41,159	52,942	62,997
Eski OVP (2023-2025)	13,429	18,654	23,438	27,440	--
GSYH (milyar dolar, cari fiyatlarla)	906	1,067	1,119	1,205	1,318
Eski OVP (2023-2025)	808	867	952	1,065	--
GSYH Büyüme Oranı (%)	5.5	4.4	4.0	4.5	5.0
Eski OVP (2023-2025)	5.0	5.0	5.5	5.5	--
USD/TRY (Ortalama)	16.57	23.88	36.78	43.94	47.80
Eski OVP (2023-2025)	16.62	21.52	24.62	25.77	--
İşsizlik Oranı (%)	10.4	10.1	10.3	9.9	9.3
Eski OVP (2023-2025)	10.8	10.4	9.9	9.6	--
Enflasyon Oranı (%)	64.3	65.0	33.0	15.2	8.5
Eski OVP (2023-2025)	65.0	24.9	13.8	9.9	--
Cari Denge (milyar dolar)	-48.4	-42.5	-34.7	-31.7	-30.0
Eski OVP (2023-2025)	-47.3	-22.0	-13.7	-10.0	--
Cari Denge/GSYH (%)	-5.3	-4.0	-3.1	-2.6	-2.3
Eski OVP (2023-2025)	-5.9	-2.5	-1.4	-0.9	--
Bütçe Dengesi (milyar TL)	-139.1	-1,633.0	-2,651.9	-1,824.4	-1,827.1
Eski OVP (2023-2023)	-461.2	-659.4	-582.7	-409.0	--
Bütçe Açığı/GSYH (%)	0.93	6.4	6.4	3.4	2.9
Eski OVP (2023-2025)	3.4	3.5	2.5	1.5	--
AB Tanımlı Borç Stoku/GSYH (%)	31.7	33.3	35.2	34.6	33.2
Eski OVP (2023-2025)	36.7	35.2	33.6	32.1	--

*2022 yılı rakamları, Eski OVP (2023-2025) için tahmin rakamlarıdır.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch, Türkiye'nin kredi notu görünümünü "Negatif"ten "Durağan"a yükseltti.

Türkiye Kredi Notları			
Kuruluş	Not	Görünüm	Son Değişiklik Tarihi
Fitch	B	Durağan	8.09.2023
Moody's	B3	Durağan	12.08.2022
S&P	B	Negatif	31.03.2023

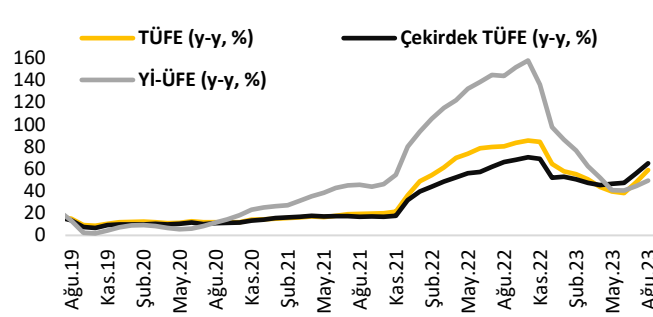
Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch, Türkiye'nin "B" olan kredi notunu teyit etti, görünümünü "Negatif"ten "Durağan"a yükseltti. Görünümün "Durağan"a çevrilmesine ilişkin olarak; kısa vadeli makro-finansal istikrar risklerini azaltan ve

ödemeler dengesi baskılarını hafifleten daha geleneksel ve tutarlı bir politika karışımına dönüş sebep olarak gösterildi.

Açıklamada Fitch, TCMB'nin politika faizini 2023 sonuna kadar %35'e çıkaracağını ve 2024'te de bu seviyede kalacağını belirten Fitch para politikası sıkılaştırmasının gelecekteki hızı ve süresi konusunda yüksek belirsizlikler olduğuna dikkat çekti. Ayrıca yüksek enflasyonun en büyük risk ve zorluk olmaya devam ettiği belirtildi. Kuruluşun 2023 yılı için büyüme tahmini %4.3, 2024 yılı için %3 oldu. Kuruluşun 2023 yılı enflasyon beklentisi ise %65 oldu.

Mevcut politika normleştirme ve yeniden dengelenme sürecinin sürdürülebilirliğine olan güvenin artması, bunun sonucunda enflasyonda sürekli bir düşüş de dahil olmak üzere makroekonomik istikrarın iyileşmesinin kredi notuna pozitif etki yapabileceği belirtildi. Bunun yanı sıra cari işlemler açığının sürekli daralması, sermaye girişlerinin artması, uluslararası rezervler düzeyinde ve bileşiminde iyileşmeler ve dolarizasyonun azalması nedeniyle dış kırılganlıklardaki azalmanın da Türkiye'nin kredi notunda artırıma neden olabileceği bildirildi.

Enflasyon Ağustos'ta %58.9'a yükseldi.

Kaynak: TÜİK

Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) Ağustos'ta beklentilerin üzerinde aylık bazda %9.09 (Piyasa beklentisi: %7.08) arttı. Yıllık bazda ise TÜFE Temmuz'daki %47.83'ten Ağustos'ta %58.94'e yükseldi. Böylece enflasyon son 8 ayın en yüksek seviyesinde gerçekleşti. Ağustos'ta enflasyondaki yükselişte ana belirleyiciler ulaştırma, gıda ve alkolsüz içecekler ile konut grupları oldu.

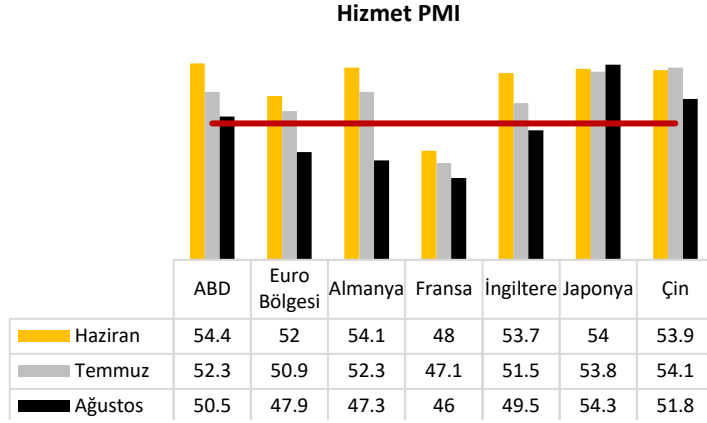
Çekirdek enflasyon (C endeksi) Ağustos'ta bir önceki aya göre %8.89 arttı ve yıllık bazda

Temmuz'daki %56.09'dan %64.85'e yükseldi. Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) Ağustos'ta bir önceki aya göre %5.89 arttı ve yıllık bazda Temmuz'daki %44.50'den %49.41'e yükseldi. Ana sanayi gruplarına göre bakıldığında Ağustos'ta en yüksek aylık bazdaki artışın %14.3 ile enerji grubunda yaşandığı görülüyor.

Manşet enflasyon açısından öncül olan iki göstergede de yükselişin hızlanması manşet enflasyon üzerinde baskının devam edebileceğini gösteriyor. Zaten TCMB de son Para Politikası Kurulu toplantısının ardından yayımladığı metinde enflasyonun, yılsonu enflasyon tahmin aralığının %62 olan üst sınırına yakın seyredeceğini belirtti. Ayrıca 2024-2026 dönemini kapsayan OVP'de de yılsonu enflasyon beklentisi %65'e yükseltildi.

Yurt dışı

Hizmet PMI'larda Ağustos'ta düşüş yaşanırken, ABD ISM hizmet endeksi beklentilerin üzerinde yükseldi.

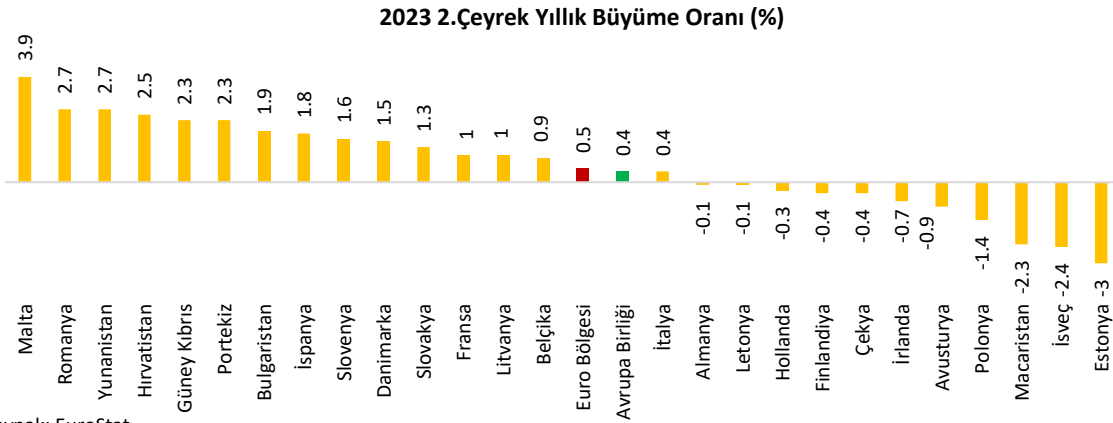
Kaynak: Reuters

ABD'de Hizmet PMI Ağustos'ta 52.3'ten 50.5'e geriledi. ISM hizmetler endeksi ise Ağustos'ta beklentilerin üzerinde 54.5'e yükseldi. Tahminlerin üzerinde gerçekleşen veri, tüketici talebinin ve ekonominin geniş çapta güçlü kaldığına işaret etti.

Euro Bölgesi'nde hizmet PMI Ağustos'ta 47.9'a gerileyerek 50 eşik seviyesinin altında kaldı ve hizmet sektöründe daralmaya işaret etti. Almanya'da da hizmet PMI Ağustos'ta 47.3 ile bu yıl ilk defa 50 seviyesinin altına inerken, Kasım'dan bu yana ki en düşük seviyede gerçekleşti. İngiltere'de Ağustos'ta hizmet sektörü PMI 49.5 seviyesine geriledi. Geçen altı ayda hizmet sektöründe toparlanma yaşanmış olsa da, artan faiz oranlarının müşteri talebi üzerindeki etkisinin hissedilmesi hizmet sektöründe daralmaya neden oluyor.

Çin'de hizmet PMI Temmuz ayındaki 54.1 seviyesinden Ağustos ayında 51.8'e geriledi. Bu, Aralık ayından bu yana görülen en düşük seviye oldu.

Euro Bölgesi ekonomisi 2023 yılı ikinci çeyrek büyüme oranı aşağı yönlü revize edildi.

Kaynak: EuroStat

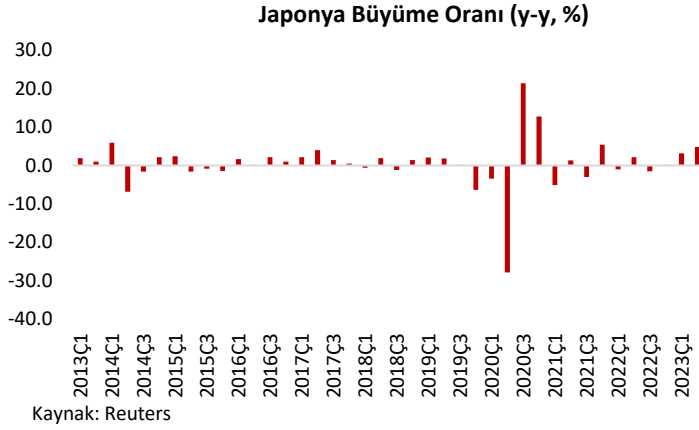
Euro Bölgesi ekonomisinin 2023 yılı ikinci çeyrek büyüme oranı yıllık bazda %0.6'dan %0.5'e aşağı yönlü revize edildi. Bölge ekonomisi ikinci çeyrekte bir önceki çeyreğe göre ise %0.1 büyüdü.

Bölge ekonomisi ilk çeyrekte yıllık bazda %1.1 büyümüş; çeyreklik bazda ise büyüme kaydetmemişti. İkinci çeyrekte Almanya yıllık bazda %0.1 küçülürken; İspanya %1.8, Fransa %1 büyüdü.

İkinci çeyrekte Euro Bölgesi'nde en hızlı büyüyen ülke %3.9 ile Romanya oldu. Estonya ise %3 küçülerek en sert küçülen ülke oldu.

Avrupa Merkez Bankası (ECB), Euro Bölgesi'nin 2023 yılında %0.9 büyümesini bekliyor.

Japonya ekonomisi ikinci çeyrek büyüme oranı aşağı yönlü revize edildi.

Japonya ekonomisinin ikinci çeyrek büyüme oranı %6'dan %4.8'e aşağı yönlü güncellendi. Beklentiler ülke ekonomisinin %5.5 büyümesi yönündeydi. Ülke ekonomisi ikinci çeyrekte çeyreklik bazda ise %1.2 büyüdü.

Japonya ekonomisinin 2023 yılında %1.3 büyümesi bekleniyor.

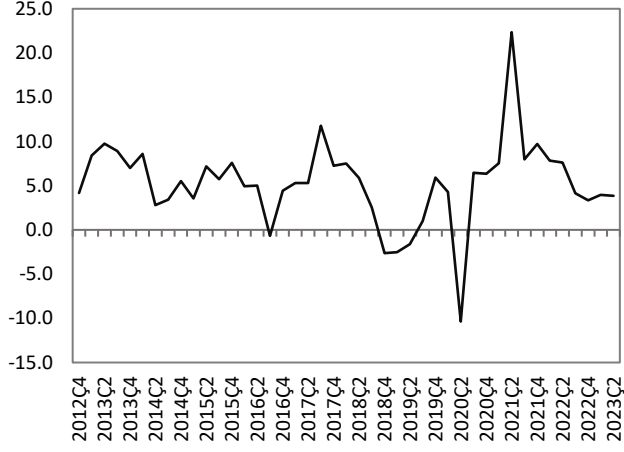
Haftalık Veri Takvimi (4 – 8 Eylül 2023)

Tarih	Ülke	Açıklanacak Veri	Önceki	Beklenti
11.09.2023	Türkiye	Cari İşlemler Dengesi (Temmuz)	674 milyon \$	-5.5 milyar \$ (Açıklandı)
		Sanayi Üretim Endeksi (Temmuz, y-y)	%0.6	%7.4 (Açıklandı)
		İşsizlik Oranı (Temmuz)	%9.6	%9.4 (Açıklandı)
	İtalya	Sanayi Üretim Endeksi (Temmuz, a-a)	%0.5	-%0.7 (Açıklandı)
12.09.2023	Euro Bölgesi	ZEW Ekonomik Görünüm Endeksi (Eylül)	-5.5	--
		Almanya	ZEW Ekonomik Görünüm Endeksi (Eylül)	-12.3
		Cari İşlemler Dengesi (Temmuz)	29.6 milyar €	--
	İngiltere	İşsizlik Oranı (Temmuz)	%4.2	%4.3
13.09.2023	ABD	TÜFE (Ağustos, y-y)	%3.2	%3.6
	Euro Bölgesi	Sanayi Üretim Endeksi (Temmuz, y-y)	-%1.2	-%0.4
		İngiltere	GSYH (Temmuz, y-y)	%0.9
		Dış Ticaret Dengesi (Temmuz)	-4.8 milyar £	--
		Sanayi Üretim Endeksi (Temmuz, y-y)	%0.7	%0.5
	Japonya	ÜFE (Ağustos, y-y)	%3.6	%3.2
14.09.2023	ABD	ÜFE (Ağustos, a-a)	%0.3	%0.4
		Perakende Satışlar (Ağustos, a-a)	%0.7	%0.2
		Haftalık İşsizlik Maaşı Başvuruları	216 bin kişi	226 bin kişi
	Euro Bölgesi	Merkez Bankası Toplantısı ve Faiz Kararı (Eylül)	%4.25	%4.25
	Japonya	Makine Siparişleri (Temmuz, y-y)	-%5.8	-%10.7
		Sanayi Üretim Endeksi (Temmuz, y-y)	%0	--
15.09.2023	Türkiye	Merkezî Yönetim Bütçe Dengesi (Ağustos)	48.6 milyar ₺	--
		Piyasa Katılımcıları Anketi (Eylül)	--	--
	ABD	New York Fed İmalat Endeksi (Eylül)	-19	-10
		Sanayi Üretim Endeksi (Ağustos, a-a)	%1	%0.1
		Michigan Tüketici Güven Endeksi (Eylül, öncül)	69.5	69.2
	Euro Bölgesi	Dış Ticaret Dengesi (Temmuz)	23 milyar €	--
	Fransa	TÜFE (Ağustos, y-y)	%4.3	%4.8
	İtalya	TÜFE (Ağustos, y-y)	%5.9	%5.5
		Dış Ticaret Dengesi (Temmuz)	7.7 milyar €	--

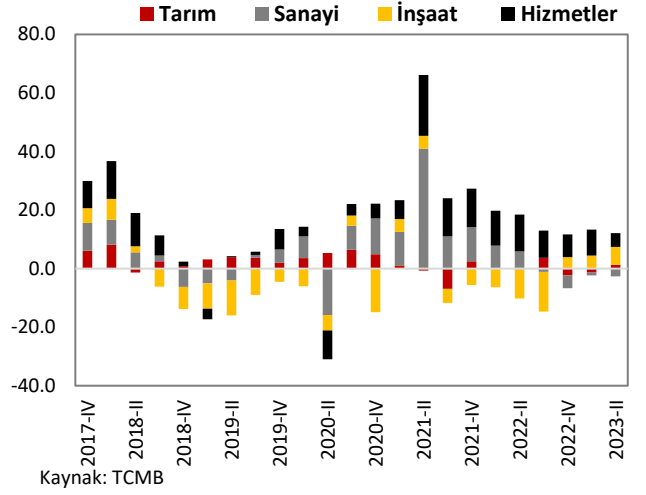
TÜRKİYE

Türkiye Büyüme Oranı

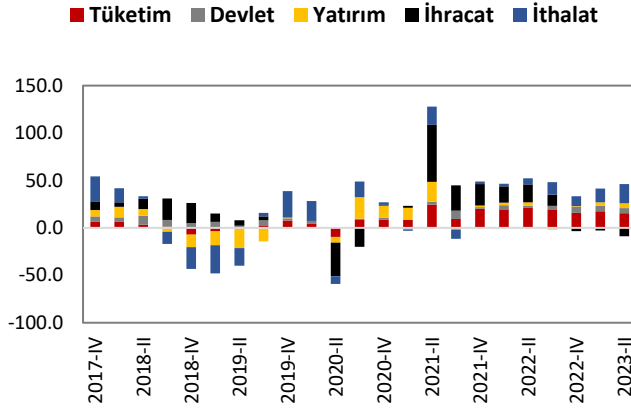
Reel GSYH (y-y, %)

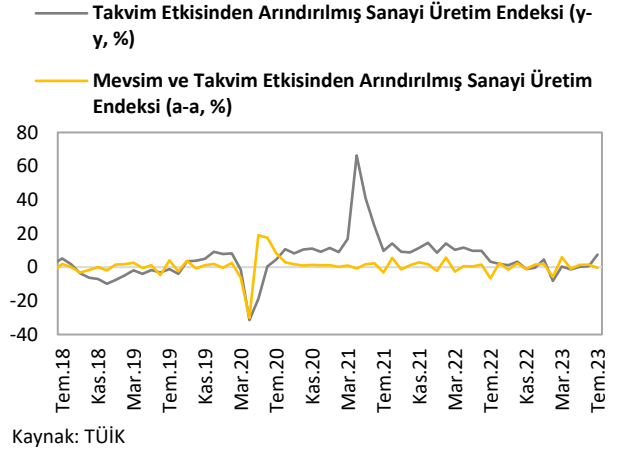
Sektörel Büyüme Hızları (y-y, %)

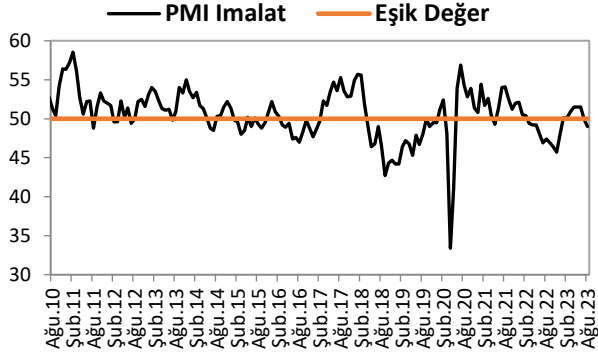
Harcama Bileşenlerinin Büyüme Hızları (y-y, %)

Sanayi Üretim Endeksi

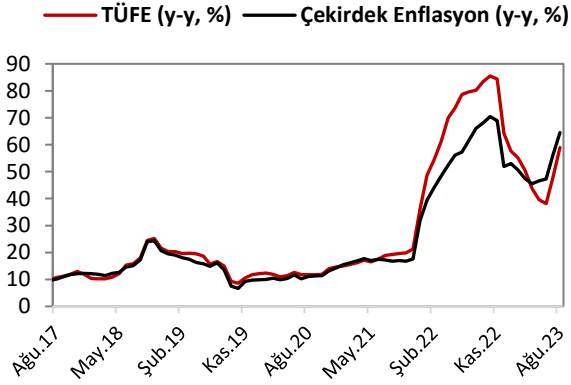

İmalat PMI

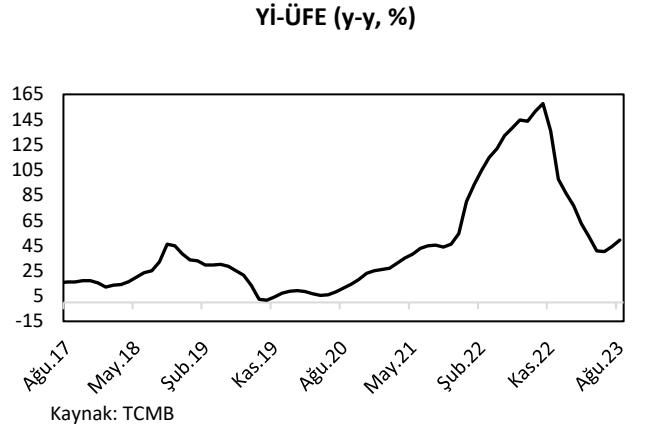

ENFLASYON GÖSTERGELERİ

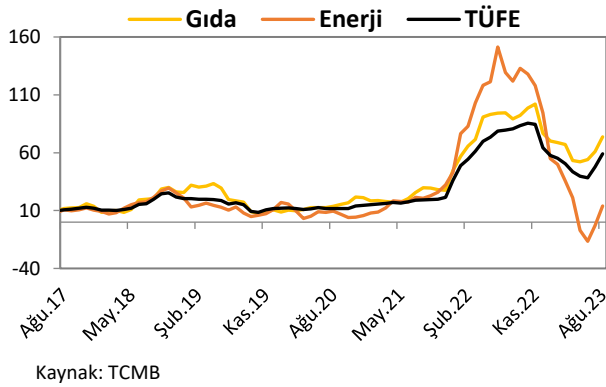
TÜFE ve Çekirdek Enflasyon

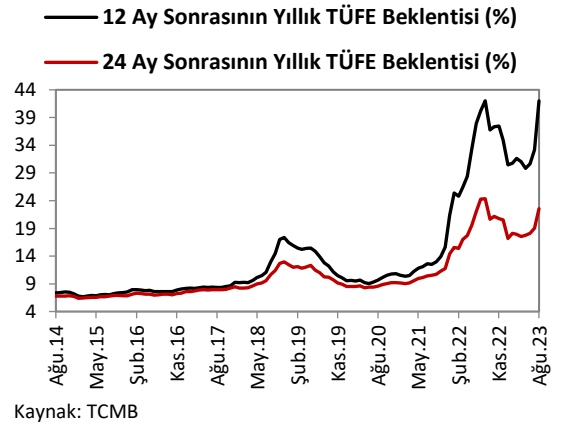
Yİ-ÜFE

Gıda ve Enerji Enflasyonu (y-y, %)

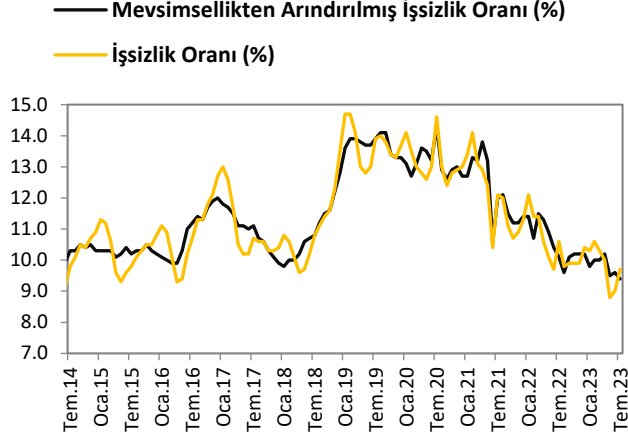

Enflasyon Beklentileri

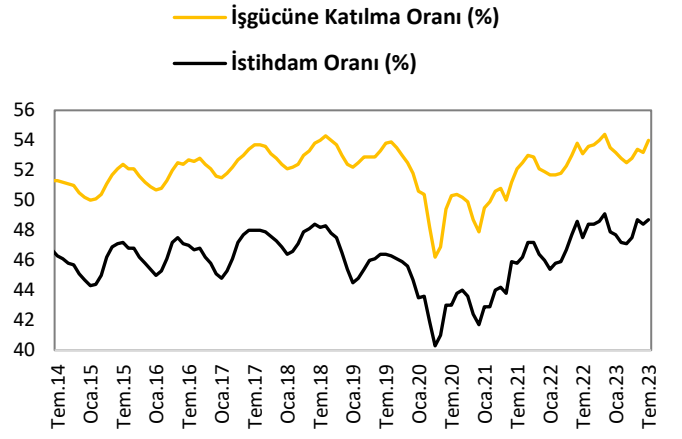

İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşsizlik Oranı

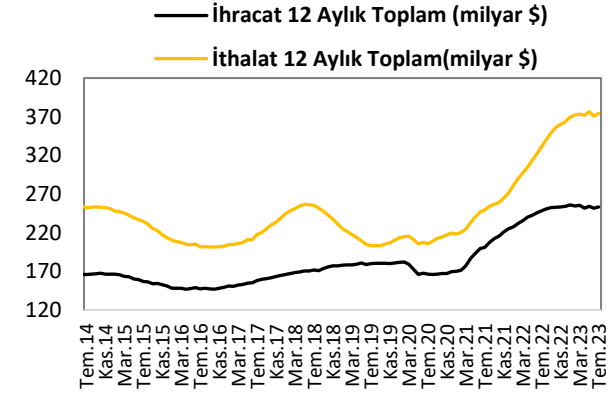

İşgücüne Katılım Oranı

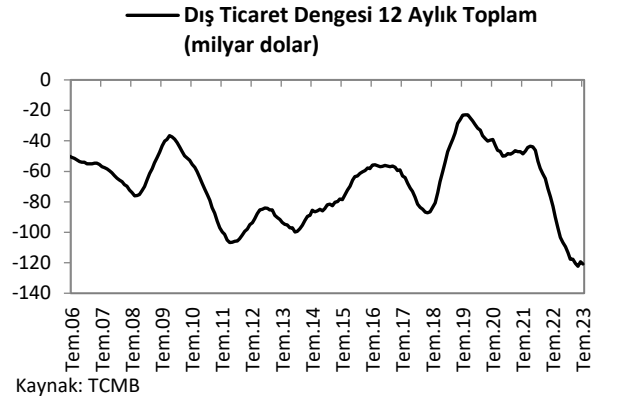

DIŞ TİCARET GÖSTERGELERİ

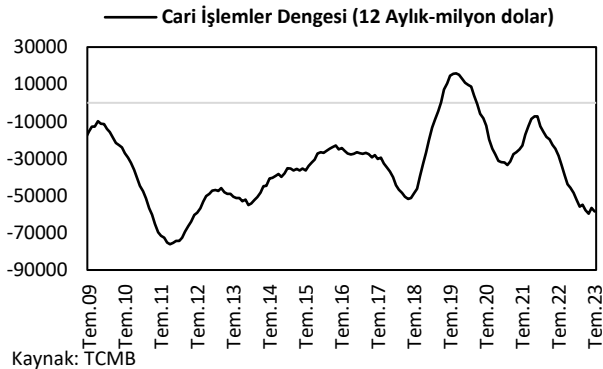
İthalat-İhracat

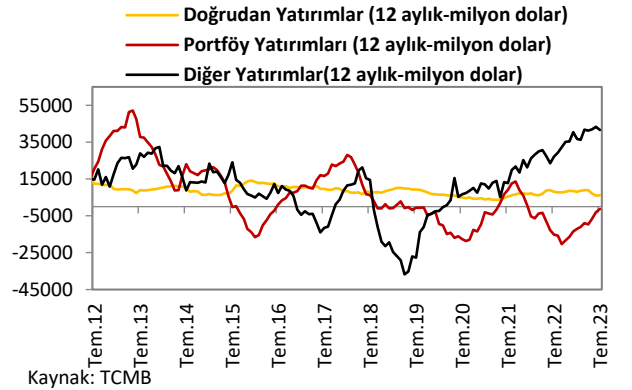
Dış Ticaret Dengesi

Cari İşlemler Dengesi

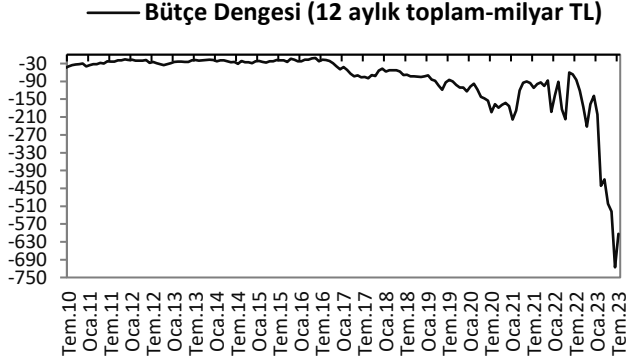

Sermaye ve Finans Hesabı

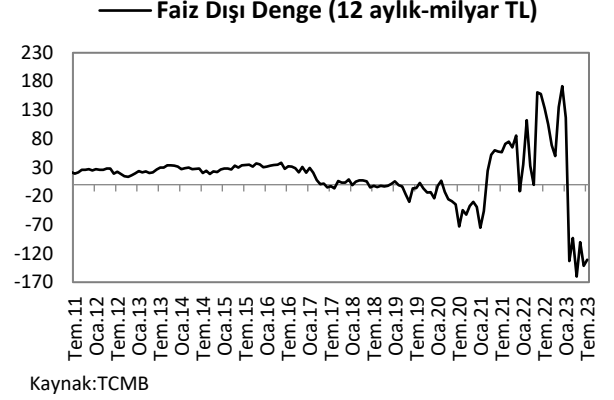

KAMU MALİYESİ GÖSTERGELERİ

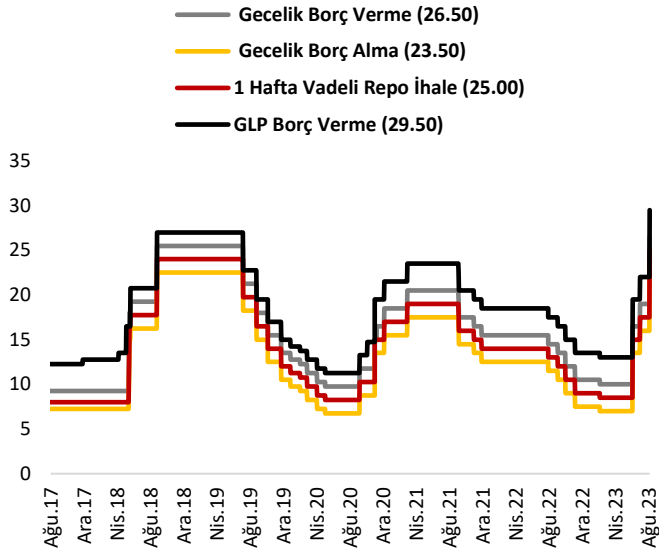
Bütçe Dengesi

Faiz Dışı Denge

TCMB Faiz Oranları

Türkiye Makro Ekonomik Görünüm

Reel Ekonomi					
	GSYH (Cari Fiyatlarla, milyon TL)	GSYH Büyüme Oranı (zincirlenmiş hacim endeksi, y-y, %)	İşsizlik Oranı (%) (mevsim etkisinden arındırılmış)	Sanayi Üretim Endeksi (y-y, %) (takvim etkisinden arındırılmış)	Kapasite Kullanım Oranı (%)
2021	7,248,789	11.0	12.0	17.5	76.6
2022	15,006,574	5.6	10.5	5.7	77.1
Son Yayınlanan	5,502,192 (2023-II)	3.8 (2023-II)	9.4 (Temmuz 2023)	7.4 (Temmuz 2023)	76.1 (Ağustos 2023)
Fiyat Gelişmeleri (y-y, %)					
	TÜFE	Çekirdek TÜFE	Yİ – ÜFE		
2021	36.08	31.88	79.89		
2022	64.27	51.93	97.72		
2023 (Ağustos)	58.94	64.58	49.41		
Parasal Göstergeler (Milyon TL)					
	M1	M2	M3	Emisyon	TCMB Brüt Döviz Rezervleri (Milyon \$)
2021	2,097,220	5,063,244	5,167,365	221,447	72,563
2022	3,131,103	8,218,173	8,448,655	313,343	82,904
Son Yayınlanan (01.09.2023)	4,498,609	11,979,827	12,293,264	410,883	78,766
Faiz Oranları (%)					
	TCMB O/N (Borç Alma)	TCMB O/N (Borç Verme)	TCMB Haftalık Repo		
2021	12.50	15.50	14.00		
2022	7.50	10.50	9.00		
Son Yayınlanan (11.09.2023)	23.50	26.50	25.00		
Mal Ticareti ve Cari Denge (Milyar \$)					
	Cari İşlemler Dengesi	İthalat	İhracat	Dış Ticaret Dengesi	
2021	-7.2	271.4	225.2	-46.2	
2022	-48.7	363.7	254.2	-109.5	
Son Yayınlanan	-5.5 (Temmuz 2023)	32.3 (Temmuz 2023)	20.1 (Temmuz 2023)	-12.2 (Temmuz 2023)	
Borç Stoku Göstergeleri (Milyar TL)					
	Merkezi Yön. İç Borç Stoku	Merkezi Yön. Dış Borç Stoku	Kamu Net Borç Stoku		
2021	1,321.2	1,426.6	1,485.6		
2022	1,905.3	2,128.9	2,517.0		
Son Yayınlanan	2,643.1 (Temmuz 2023)	3,179.9 (Temmuz 2023)	2,934.2 (2023-I)		
Kamu Maliyesi (Milyar TL)					
	Bütçe Giderleri	Bütçe Gelirleri	Bütçe Dengesi	Faiz Dışı Denge	
2021 (Temmuz)	141.1	95.3	-45.8	-22.2	
2022 (Temmuz)	261.0	197.0	-64.0	-47.3	
2023 (Temmuz)	455.8	504.4	48.6	86.3	
Rasyolar (%)					
	Bütçe Açığı/GSYH	AB Tanımlı Genel Yönetim Borç Stoku/GSYH	Cari Denge/GSYH		
	3.7 (2023-II)	31.2 (2023-I)	-5.8 (2023-II)		

Cem Erođlu	Müdü	cem.eroglu@vakifbank.com.tr	0216-724 30 80
Fatma Özlem Kanbur	Müdü Yardımcısı	fatmaozlem.kanbur@vakifbank.com.tr	0216-724 30 83
Naime Dođan Eriş	Müdü Yardımcısı	naimedogan.eriş@vakifbank.com.tr	0216-724 30 82
Bilge Pekçađlayan	Müdü Yardımcısı	bilge.pekcaglayan@vakifbank.com.tr	0216-724 30 84
Sinem Ulusoy Kasap	Müdü Yardımcısı	sinemulusoy.kasap@vakifbank.com.tr	0216-724 30 86
Selin Mumcu	Uzman Yardımcısı	selin.mumcu@vakifbank.com.tr	0216-724 30 88

Bu rapor Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. tarafından güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan sağlanan bilgiler kullanılarak hazırlanmıştır. Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. bu bilgi ve verilerin doğruluğu hakkında herhangi bir garanti vermemekte ve bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan dolayı sorumluluk kabul etmemektedir. Bu rapor sadece bilgi vermek amacıyla hazırlanmış olup, hişbir konuda yatırım önerisi olarak yorumlanmamalıdır. Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. bu raporda yer alan bilgilerde daha önceden bilgilendirme yapmaksızın kısmen veya tamamen değişiklik yapma hakkına sahiptir.